

พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน
พุทธศักราช ๒๕๓๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘)

น. อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร. น.

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๘

เป็นปีที่ ๒ รัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรที่จะปรับปรุง
การบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือนเสียใหม่ เพื่อให้
เป็นระเบียบอันดี และเหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิก
พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช
๒๔๗๑ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕ และบรรดาบทกฎหมาย
กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่ง
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้สำหรับบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการฝ่ายพลเรือน

คำว่า “ข้าราชการฝ่ายพลเรือน” ในพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๑๖ ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหมและข้าราชการตุลาการ แต่ไม่กินความถึงผู้ซึ่งรัฐบาลจ้างรับราชการ

มาตรา ๕ บำเหน็จและบำนาญนั้น คือเงินคำนวณตามอัตราในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งรัฐบาลให้แก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนผู้ออกจากราชการ เป็นการตอบแทนที่ผู้นั้นได้รับราชการมา บำเหน็จ คือ เงินที่ให้ในครั้งเดียว บำนาญ คือ เงินที่ให้เป็นการกำหนดประจำปี

ข้าราชการฝ่ายพลเรือนผู้ซึ่งจะได้รับบำเหน็จหรือบำนาญ (เว้นแต่บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๗) ตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อก่อนออกจากราชการต้องเป็นผู้มีตำแหน่งอัตราเงินเดือนประจำในงบประมาณแผ่นดิน

มาตรา ๖ บุคคลที่ระบุไว้ต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ผู้ถูกไล่ออกจากราชการ เพราะ

ก. ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ข. ทำความผิดถึงต้องรับพระราชอาญาจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท

ค. ต้องคำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลายเพราะทำหนี้สินขึ้นด้วยความทุจริต

ง. ขัดคำสั่งซึ่งผู้บังคับบัญชาสั่งโดยชอบด้วยราชการ และการขัดคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

จ. ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ฉ. ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(๒) ข้าราชการวิสามัญ (คือผู้ที่รัฐบาลจ้างจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน) และลูกจ้าง (คือผู้ที่รัฐบาลจ้างจากเงินประเภทอื่น) แต่ในกรณีที่มีหนังสือสัญญาจ้างกำหนดให้บำเหน็จบำนาญก็ให้เป็นไปตามหนังสือสัญญานั้น

(๓) ผู้ซึ่งรัฐบาลกำหนดเงินอย่างอื่นไว้ให้แทนบำเหน็จบำนาญแล้ว

มาตรา ๗ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยเหตุ ๔ ประการ คือ

เหตุทดแทนประการหนึ่ง

เหตุทุพพลภาพประการหนึ่ง

เหตุสูงอายุประการหนึ่ง

เหตุรับราชการนานประการหนึ่ง

มาตรา ๘ บำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่ง ออกจากราชการ เพราะ เลิกตำแหน่ง หรือซึ่ง รัฐบาลให้ออกโดยไม่มี ความผิด

ผู้ได้รับบำนาญตามมาตรานี้ ถ้าภายใน สิบสอง เดือน นับแต่วันออก รัฐบาลจะ ให้กลับเข้ารับราชการ มีเงินเดือน ไม่ต่ำกว่าที่ ได้รับ เมื่อออกจากราชการ แต่ผู้นั้น ไม่ยอมกลับ เข้ารับราชการ ผู้นั้นก็หมดสิทธิที่จะได้รับบำนาญต่อไป

มาตรา ๙ บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพนั้น ให้แก่ข้าราชการ บัวยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการ รับผิดชอบตรวจให้ ใบสำคัญรับรองว่า ไม่สามารถ หรือ ไม่สมควร ที่จะรับราชการต่อไป

มาตรา ๑๐ บำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ นั้น ให้แก่ ข้าราชการผู้มีอายุครบ ห้าสิบห้าปีบริบูรณ์

ข้าราชการผู้มีอายุครบห้าสิบห้าปีแล้ว เป็นอันถึงเวลา
ขาดจากตำแหน่ง ออกรับบำเหน็จบำนาญ เว้นแต่เจ้า
กระทรวงจะขอต่อเวลาราชการให้ผู้นั้นรับราชการต่อไป
เพื่อให้การเป็นไปตามมาตรฐาน

๑) ภายในเดือนธันวาคมทุกๆ ปี ให้เจ้าหน้าที่ควบคุม
เกษียณอายุข้าราชการตั้งบัญชีไว้ ในมาตรา ๑๑ แห่งพระราช
บัญญัตินี้ ยื่นบัญชีรายชื่อข้าราชการผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จ
บำนาญซึ่งมีอายุจะครบห้าสิบห้าปีในปีหน้าต่อ เจ้ากระทรวง
ต่างๆ และกระทรวงการคลัง

๒) เมื่อเจ้ากระทรวงได้รับบัญชีรายชื่อนั้นจากเจ้าหน้าที่
ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการแล้วให้พิจารณา ถ้าเห็นว่ายัง
จำเป็นจะต้องต่อเวลาราชการให้คนหนึ่งคนใดเพื่อประโยชน์
แก่ราชการแผ่นดินก็ให้ปฏิบัติ การ ดังต่อไปนี้

ก. ถ้าเป็นข้าราชการตำแหน่งเงินเดือนตั้งแต่ชั้นอธิบดี
ขึ้นไปก็ให้นำความขึ้นเสนอคณะรัฐมนตรีขอต่อเวลาราชการ

ข. ถ้าเป็นข้าราชการตำแหน่งเงินเดือนต่ำกว่าชั้นอธิบดี
ให้เจ้ากระทรวงสั่งต่อเวลาราชการได้

ในการต่อเวลาราชการให้แก่ผู้ใดตามข้อ ก. และ ข. นั้น
ให้เจ้ากระทรวงแจ้งให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุทราบ

และให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบ

การต่อเวลาราชการตั้งว่ามานี้ จะต่อได้อย่างมากที่สุดเพียงห้าปี และต่อได้คราวละไม่เกินหนึ่งปี แต่ผู้ซึ่งอายุครบหกสิบปีแล้วจะต่อเวลาราชการมิได้

๓) เมื่อเจ้ากระทรวงต่างๆ ได้รับบัญชารายชื่อข้าราชการที่มีอายุครบห้าสิบห้าปีแล้ว ถ้ามิได้ต่อเวลาราชการตั้งกล่าวแล้วในข้อ (๒) ภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ในปีที่ครบอายุให้ถือว่าข้าราชการนั้นๆ พันหน้าที่ราชการภายในสิ้นปีที่อายุครบห้าสิบห้าปี ให้เจ้ากระทรวงรับขอบำเหน็จบำนาญให้ทีเดียว

ความในมาตรานี้ มิให้ใช้แก่ข้าราชการที่อยู่ในตำแหน่งการเมือง

มาตรา ๑๑ เจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการให้เป็นดังนี้

(๑) ให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการพลเรือน

(๒) ให้กระทรวงกลาโหมเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม

(๓) ให้กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุข้าราชการตุลาการ

มาตรา ๑๒ บำนาญเหตุรับราชการนานนั้น ให้แก่ข้าราชการซึ่งรับราชการมาครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๓ ข้าราชการผู้ได้รับราชการมาครบยี่สิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว มีควมประสงค์จะลาออกจากราชการเพื่อไปประกอบการอาชีพ ถ้าเจ้ากระทรวงอนุญาตให้ออกได้ ก็ให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับบำเหน็จตามเกณฑ์คำนวณในมาตรา ๑๘

มาตรา ๑๔ ข้าราชการที่เข้ารับราชการก่อนอายุครบสิบแปดปี ให้นับเวลาสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่เวลาอายุครบสิบแปดปีเป็นต้นไป

มาตรา ๑๕ อัตราบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คำนวณตามเวลาราชการและตามเงินเดือนของผู้ที่จะได้บำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๑๖ วิธีนับเวลาราชการ เพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น

ก เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้รับเงินเดือนเต็มให้นับเสมอเต็มเวลาอยู่รับราชการ

ข. เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้รับเงินเดือน
กึ่ง ให้นับเสมือนกึ่งเวลาอยู่รับราชการ

ค. เวลาป่วยหรือลาซึ่งรัฐบาลไม่อนุญาตให้รับเงินเดือน
ไม่นับเป็นเวลาราชการ

ง. ข้าราชการผู้ใดลาออกโดยสมัครใจก่อนถึงกำหนด
ได้รับบำเหน็จบำนาญ ภายหลังจากกลับเข้ารับราชการใหม่
ไม่ให้นับเวลาก่อนลาออกนั้นในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ

จ. ข้าราชการที่มีตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ประจำในบ
ประมาณแผ่นดินรับราชการอยู่แล้วอย่างน้อยหนึ่งปีบริบูรณ์
ถ้ารัฐบาลส่งอนุญาตให้ไปศึกษาวิชาการในต่างประเทศ ให้
นับเสมือนเต็มเวลาอยู่รับราชการ

ฉ. ข้าราชการที่มี ตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ประจำในบ
ประมาณแผ่นดิน ถ้ารัฐบาลส่งอนุญาตให้ไปทำการใด ๆ
ให้นับเสมือนเต็มเวลาอยู่รับราชการ

มาตรา ๑๗ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้ตั้ง
เงินเดือนสุดท้ายในงบประมาณแผ่นดินซึ่งได้รับอยู่ก่อนพ้น
ตำแหน่ง เป็นเกณฑ์คำนวณตามมาตรา ๑๘

เงินเดือนสุดท้ายสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญนี้ ต้อง
ได้รับมาแล้วเท่านั้นตลอดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ถ้าเงิน

เดือนที่รับอยู่เมื่อจะออกได้มายังไม่ถึงหนึ่งปี ก็ให้ถือเอาเงินเดือนเฉลี่ยคิดตามเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับมาในหนึ่งปี นับทวนขึ้นไปจากวันที่ออกจากราชการเป็นเงินเดือนสุดท้าย

มาตรา ๑๘ การคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น เวลาราชการให้นับแต่จำนวนปี เศษของปีถ้าเกินครึ่งปีให้นับเป็นหนึ่งปี แล้วคำนวณดังนี้

บำเหน็จ

ผู้ที่มีเวลาราชการไม่ถึงสิบปี มีสิทธิจะได้แต่บำเหน็จตามลักษณะในมาตรา ๗ บำเหน็จนั้นให้กำหนดเอาเงินเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ ส่วนบำเหน็จตามมาตรา ๑๓ นั้น ให้คำนวณโดยอนุโลม แต่คูณด้วยเวลาราชการสิบห้าปี

บำนาญ

ผู้ที่มีเวลาราชการตั้งแต่สิบปีขึ้นไป มีสิทธิที่จะได้บำนาญ บำนาญนั้นให้ กำหนดโดยเอา เงินเดือน สุดท้าย คูณเป็นปี แบ่งเป็นหกสิบส่วน แล้วคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

มาตรา ๑๙ บำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือนนั้นมีจำกัดอย่างสูงปีละเจ็ดพันสองร้อยบาท

มาตรา ๒๐ ข้าราชการผู้ใดมีสิทธิได้บำนาญตามพระราชบัญญัตินี้จะขอรับบำเหน็จแทนบำนาญไม่ได้ เว้นแต่ผู้มีสิทธิได้บำนาญไม่เกินเดือนละสิบห้าบาท จะขอรับบำเหน็จแทนบำนาญได้เป็นจำนวนเท่ากับ เงินเดือนสุดท้าย คุณด้วย
ข้าราชการ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดได้รับบำนาญอยู่ (เว้นแต่บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้) ถ้า

ก. กระทำความผิดถึงต้องรับ พระราชอาญา จำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท หรือ

ข. ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลายเพราะทำหนี้สินขึ้นด้วยความทุจริต

ผู้นั้นขาดสิทธิรับบำนาญตั้งแต่วันที่ต้องจำ หรือวันล้มละลายตามคำพิพากษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๒ ผู้ซึ่งได้รับบำเหน็จเหตุทดแทนนั้น ถ้ารัฐบาลให้กลับเข้ารับราชการอีก จะคืนบำเหน็จที่ได้รับไปภายในสี่ปีนับแต่วันกลับเข้ารับราชการ และนับเวลาที่เข้ารับราชการ มาแต่ ก่อนบวกเข้ากับเวลาที่จะรับราชการต่อไป

เพื่อได้รับบำเหน็จบำนาญในภายหน้าก็ได้ หรือจะไม่คืน
บำเหน็จและนับเวลาราชการตั้งต้นใหม่ตั้งแต่วันเข้ารับราชการ
คราวหลังก็ได้

มาตรา ๒๓ ผู้ซึ่งได้รับบำนาญ ถ้ารัฐบาลเรียกให้กลับ
เข้ารับราชการอีกเงินเดือนครั้งหลังได้น้อยกว่าเงินเดือนเดิม
เมื่อก่อนออกจากราชการ จะขอรับบำนาญรวมกันไปด้วย
ก็ได้ แต่ถ้าเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญสูงกว่าเงินเดือน
เดิม ต้องลดบำนาญลงในเวลาที่รับราชการ ครั้งหลังจนเงิน
เดือนใหม่รวมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม ถ้าเงิน
เดือนใหม่สูงกว่าหรือเท่าเงินเดือนเดิม ก็ให้คงบำนาญ
ในระหว่างนั้น เมื่อออกจากราชการตอนหลังให้คำนวณ
บำนาญโดยคิดจะเพาะจำนวนเงินเดือนที่ได้รับจริงในตอน
ใหม่และจะเพาะเวลาราชการในตอนใหม่ เพิ่มเข้ากับ
บำนาญเดิม

เงินเดือนเดิมตามมาตรานี้ ถ้าสูงกว่าอัตราขั้นสูงของ
ตำแหน่งซึ่งเปรียบเทียบเท่าตำแหน่งเดิม ให้คิดเพียงเท่า
อัตราขั้นสูงของตำแหน่งซึ่งเปรียบเทียบเท่าตำแหน่งเดิมนั้น

มาตรา ๒๔ ข้าราชการไม่ว่าตำแหน่งใดชั้นใดประสพอันตรายถึงทุพพลภาพในขณะที่ปฏิบัติราชการในหน้าที่ ซึ่ง กอบด้วยอันตราย นอกจากจะได้รับบำนาญตามสิทธิปกติ ผู้นั้นจะได้รับบำนาญพิเศษด้วย

อัตราคำนวณบำนาญพิเศษนั้น ก่อตั้งแต่ห้าในหกสิบ ส่วนจนถึงยี่สิบในหกสิบส่วนแห่งเงินเดือนสุดท้าย ตั้ง กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘ ตามสมควรแก่เหตุการณ์และความ ทุพพลภาพของผู้นั้น

การขอบำนาญตามมาตรานี้ต้องแสดงรายงานแพทย์ผู้ ตรวจอาการทุพพลภาพซึ่งทางราชการเห็นชอบด้วย กับรายงาน เหตุการณ์ที่ได้ประสพอันตราย

มาตรา ๒๕ ผู้ประสพอันตรายถึงทุพพลภาพเช่นว่ามาใน มาตราก่อน แม้ตามปกติจะยังไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญ ก็จะได้รับบำนาญคิดตามอัตราที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ตาม เวลาราชการบวกกับบำนาญพิเศษด้วย

มาตรา ๒๖ ผู้ประสพอันตรายตาม นัย ดัง กล่าวใน มาตรา ๒๔ ถ้าต้องถึงตายเพราะเหตุานั้น ก็ให้บุตรภริยาของ ผู้ตาย และบิดามารดาที่อยู่ในความ อุปการะของผู้ตายได้รับ

บำนาญพิเศษ เป็นจำนวนถึงเงินเดือนเดือนสุดท้ายของ
ผู้ตาย

บำนาญพิเศษให้แบ่งดังนี้ คือ สำหรับ บุตรสองส่วน
ภริยาหนึ่งส่วน และบิดามารดาหนึ่งส่วน แต่ถ้าผู้ตายระบุ
ชื่อผู้รับ หรือ กำหนดส่วนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้จ่ายได้
ตามนั้น

ถ้าในขณะที่สิทธิได้บำนาญพิเศษเกิดขึ้นนั้น บุคคล
ที่กล่าวในวรรค ก่อนจำพวกใดไม่มีตัวที่มีสิทธิจะได้รับหรือ
ได้ถึงแก่กรรมไปเสียหมดทั้งจำพวกแล้ว บำนาญพิเศษ
ทั้งหมดนั้น ให้แบ่งจะเพาะระหว่างบรรดาจำพวกที่ยังมีสิทธิ
และมีชีวิตอยู่ตามส่วนที่กล่าวข้างต้น

ถ้าบุคคลที่รับบำนาญอยู่ตามความที่กล่าวมานั้นคนใดตาย
หรือหมด สิทธิลงก็ ให้ส่วน ที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็น อัน ยุติลง
เพียงนั้น

มาตรา ๒๗ บำนาญพิเศษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ นั้น
ท่านให้จ่ายโดยมีกำหนดเวลาดังนี้

บุตรชาย ได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือถ้าศึกษา
อยู่ในชั้น อุดมศึกษาก็ให้ได้รับต่อไปจน เสร็จการศึกษา
แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

บุตรหญิง ได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือถ้า
ศึกษาอยู่ในชั้นอุดมศึกษาก็ให้ได้รับต่อไปจนเสร็จการศึกษา
นั้น แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์ หรือจนมีสามี

แต่ถ้าบุตรชาย บุตรหญิง ดังกล่าวมานั้น เป็นผู้พิการ
ทุพพลภาพอยู่แล้ว ก็ให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่พิการ
ทุพพลภาพอยู่ หรือจนมีสามี

ภริยา ได้รับตลอดอายุ หรือจนมีสามีใหม่

บิดา ได้รับตลอดอายุ

มารดา ได้รับตลอดอายุ หรือจนมีสามีใหม่

มาตรา ๒๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็น
เจ้าหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี